

12.4.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö: VN/8786/2021

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto esityksestä sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 60 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysministeriön esitysluonnoksesta sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain (toisiolaki) 60 §:n muuttamisesta.

Esitysluonnoksen tavoitteena on muuttaa toisiolain 60 §:n 1 momentin siirtymäsäännöstä siten, että toisiolain tietoturvalliselta käyttöympäristöltä edellytettäviä vaatimuksia sovellettaisiin vasta 1.5.2022 alkaen. Ennen mainittua ajankohtaa tietoja voitaisiin luovuttaa toisiolain nojalla, vaikka tietolupahakemuksessa ei osoitettaisi laissa tarkoitettua tietoturvallista käyttöympäristöä tietojen käsittelylle. Lisäksi siirtymäsäännöstä esitetään muutettavaksi siten, että toisiolain 55 §:n merkittäviin klinisiin löydöksiin perustuvia oikeuksia, velvoitteita ja toimenpiteitä sovellettaisiin vasta 1.1.2024 alkaen. Voimassa olevan lainsäädännön siirtymäsäännöksen mukaan tietoturvallista käyttöympäristöä koskevia vaatimuksia ja klinisten löydöksien käsittelyyn liittyviä vaatimuksia sovellettaisiin 1.5.2021 alkaen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että tietoturvasta ja tietosuojasta huolehditaan yhteiskunnan eri sektoreilla. Tietoturvan ja tietosuojan merkitys korostuu erityisesti yhteiskunnan kriittisillä sektoreilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa, jossa käsitellään ja luovutetaan arkaluonteisia henkilötietoja. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää äärimmäisen tärkeänä, että sosiaali- ja terveystietoja käsitellään tietoturvallisiksi todennetuissa käyttöympäristöissä ja luovutetaan vain tällaisiin ympäristöihin. Tämän johdosta on tärkeää, että tietoturvallisesta käyttöympäristöstä säädetään jatkossakin toisiolaissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että sosiaali- ja terveysalan toimijoiden digitaalisten käyttöympäristöjen ja tietojen käsittelyn tietoturvaluottamus tulee varmistaa mahdollisimman pian. Tämän johdosta esitysluonnoksessa ehdotettua vuoden lisämääräaikaa tietoturvallisten käyttöympäristön soveltamiseksi ei tulisi ainakaan pidentää esitetystä. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että ehdotetun uuden siirtymäajan aikana alan toimijoiden tulee kiinnittää erityistä huomiota toimintansa ja käytössä olevien tietojärjestelmiensä tietoturvaluuteen toisiolain 18 §:n yleisten tietoturvaluuttimusten mukaisesti.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että Tietolupaviranomaisen toisiolain mukaista määräystä tietoturvalisistä käyttöympäristöistä on valmisteltu yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Määräys on luonut kattavan lähtökohdan alan toimijoiden tietojärjestelmien ja tietojen käsittelyn auditoinneille. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että sosiaali- ja terveystietoja käsittelevien tahojen tulisi viimeistään nyt aloittaa tietoturvalisistä käyttöympäristöä koskevat auditoinnit. Tietoturva-auditoinnit ovat keskeinen keino, jolla voidaan varmistaa käytössä olevan tietojärjestelmän ja tietojen käsittelyn tietoturvasuus.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo esitysluonnoksen mukaisesti, että tulevaisuudessa tulisi arvioida mahdollisia tietoturvaa koskevia lisävaatimuksia, jos tietoaaineistoja halutaan luovuttaa tietoturvalisistä muihin kuin Suomessa auditoituihin käyttöympäristöihin. Perusperiaatteena voidaan pitää sitä, että suomalaisen henkilötietojen käsittelyllä tulisi olla samat vaatimukset koko EU-alueella ja myös vastaanottajan käyttöympäristön tietoturvasuus tulisi kyetä todentamaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa lopuksi muistuttaa, että tietoturvasuuden kehittämiseen osoitetut resurssit ovat pieniä niihin vahinkoihin nähden, jos toimija joutuu esimerkiksi laaja-alaisen tietomurron kohteeksi. Tietoturvan ja tietosuojan merkityksestä on linjattu yksityiskohtaisemmin helmikuussa julkaistussa selvityksessä tietoturvan ja tietosuojan parantamisesta yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla. Selvityksessä on arvioitu muun muassa tietoturva-auditointien hyötyjä kriittisillä toimialoilla.

Laura Vilkkonen
Ylijohtaja, osastopäällikkö
Tieto-osasto

Olli Lehtilä
Neuvotteleva virkamies
Tieto-osasto

Jakelu

Sosiaali- ja terveysministeriö kirjaamo

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--